

Utsatta kvinnor ser upp till Jesu moder Maria

På den internationella kvinnodagen 8:e mars minns vi på ett särskilt sätt Jesu moder Maria och alla mödrar samt kvinnor världen över, särskilt de mest åsidosatta kvinnorna, utsatta för förtryck, våld och diskriminering på grund av att de enkom är kvinnor. Stockholms katolska stift stödjer många stift och ordnar uti världen, vilka året runt arbetar med att stödja kvinnor förbättra sin livssituation samt med att främja kvinnors rättigheter och värdighet.

Den internationella kvinnodagen som firas den 8:e mars kom till för att uppmärksamma den utsatta situation som miljoner kvinnor världen över befinner sig i och den bristande jämställdhet som råder mellan kvinnor och män. Från att ha varit en "socialistisk kampdag" instiftad 1910, firas denna dag numera som en "opolitisk högtidsdag" sedan den infördes på FN:s lista över högtidsdagar 1978. Dagen är ett sätt för alla i världssamfundet att göra sig medvetna om denna situation som än idag präglas av bristande jämställdhet mellan kvinnor och män över större delen av världen och inom flesta sektorer.

Systrar stödjer kvinnors emancipation

Att kvinnor har en särskild utsatt position i samhällen världen över är något som katolska kyrkan är väl medveten om och agerar för att komma till rätta med det. Både den globala kyrkan och de nationella kyrkorna har omfattande insatser som främjar kvinnors välfärd och rättigheter. Mycket av detta arbete utförs av katolska systrar över hela världen. Stockholm katolska stift stödjer flertal av dessa initiativ. Till exempel ges medel till Karmelitsystrar, Adresssystrar och det Heliga Korsetsystrar i östra Nepal för att främja kvinnors hälsa (men också mäns, barns och de äldres hälsa) genom de många dispensärer de driver på landsbygden. I norra Tanzania ges stöd till Ursulinsystrar att bedriva yrkesutbildning för övergivna unga mödrar, medan i centrala Malawi stöds Karmelitsystarnas mödravårdscentral, så att kvinnor kan föda på ett säkert sätt. I Gaza stöds den lokala kyrkan att hjälpa äldre ensamstående kvinnor. I Perus huvudstad Lima stöds Combonisystrarnas verksamhet som hjälper fattiga kvinnor att driva gatukök, därigenom få in inkomst.

Stockholm katolska stift stödjer också initiativ som har tagits av lekfolk och präster, vilka stödjer kvinnors möjligheter att försörja sig och sina familjer. Exempelvis ges kvinnliga entreprenörer medel för att återuppta sina småskaliga affärsverksamheter efter krigets härjningar i Aleppo i norra Syrien. I södra Indien ges stöd till Jesuiter som arbetar med inkomstskapande verksamhet för kvinnliga flyktingar från Sri Lanka.

Men behövs det verkligen en särskild högtidsdag för att uppmärksamma halva jordens befolkning? Å ena sidan anser protagonisterna att det behövs, eftersom det fortsätter att råda stor ojämlikhet mellan kvinnor och män över hela världen, inom alla sektorer samt inom familjen och i samhället i stort. Högtidsdagen behövs både för att uppmärksamma ojämlikheterna och för att kunna göra något åt dem. Å andra sidan vill kritiker avskaffa denna dag och menar att man i stället ska arbeta för att 365 dagar om året ska vara för både kvinnor och män. Målet är total jämställdhet.

Jämställdhet, roll och funktioner

Den katolska kyrkan anser att jämställdhet bör råda mellan kvinnor och män, samtidigt som kyrkan understryker att bägge könen har olika roller och funktioner inom och utanför kyrkan. Inte

alla håller med detta resonemang, utan istället hävdar att kyrkan möjligen blandar ihop roller med jämställdhet, vilket i sin tur bidrar till att upprätthålla ojämlikheten. Dock anser kyrkan att de kristna har en fin förebild i Jesu moder Maria som intog en ytterst viktig roll som *Theotokos*, gudaföderska, och den påföljande funktion hon har i frälsningshistorien, som frälser både kvinnor och män.

Jesu moder Maria som förebild

Om Jesu moder Maria hade en viktig roll att fylla i kyrkans tidiga skede, såsom det nämns i Apostlagärningarna, intar hon en lika viktig roll idag som förebild och ledsagerska för miljoner kvinnor och män över hela världen. Dessa utsatta människor ser Maria som en vän att vända sig till, en i de heligas samfund att samtala med. Miljoner kvinnor ser Maria inte enbart som en from gudaföderska som därefter stillsamt höll sig i Jesu bakgrund. Snarare ser många av dagens utsatta kvinnor Maria som en stark kvinna, hon som frimodigt deklarerade att Gud "störtar härskare från deras troner, och han upphöjer de ringa. Hungriga mättar han med sina gåvor, och rika skickar han tomhänta bort" (Lukas 1:52).

Denna rättvisebejakande och mänskliga Maria igenkänns av miljoner kvinnor världen över, vilka i sina dagliga strävanden försöker att leva ett värdigt liv, trots alla svårigheter och motgångar. De ser Maria som Jesu unga moder som under stor möda färdades på steniga vägar på en åsna i slutet av sitt havandeskap, födde Jesusbarnet i ett stall, därefter tvingades i landsflykt i Egypten, återvände till Nazareth för att med knappa resurser ge mat och skydd till sitt barn och familj, ända tills hon i sorg, *Pieta*, omfamnar den döda Jesukroppen nedtagen från korset i Golgata. Det är denna sörjande men starka Maria, hon som reser sig och därefter deltar i grundandet av den första kristna gemenskapen i Jerusalem, som många av dagens utsatta kvinnor känner igen sig i och identifierar sig med. Maria är livgivaren och uppbyggaren, en handlingskraftig person, som fylld av Guds ande deltar i uppbyggandet av livet.

Maria som sann moder och syster

Många utsatta kvinnor ser Maria som deras egen sanna moder och syster, den som lyssnar på dem och inspirerar dem att stå på sig, att inte acceptera att bli nertryckta av någon, att höja sina röster för att påtala den orättvisa de utsätts för och kräva att deras värdighet respekteras av alla. Mycket av Stockholms katolska stifts stöd till internationellt utvecklingsarbete går ut på att stödja initiativ tagna av systrar, men också av en del präster och lekfolk. Dessa initiativ syftar till att skapa ett mer rättvist och jämställt samhälle, att ge kvinnor större möjligheter att förverkliga sig, samt att tillsammans med sina familjer kunna leva ett värdigt liv, i vetskap om att de har stöd från Jesu moder Maria och Gud genom den Helige Andes befriande kraft.

Charles Câmara

Stockholm katolska stift